

Traject Katwijk - Leiden
Afstand 14,5 km
Startpunt Katwijk Jachthaven Katwijk
Startpunt Leiden De Haven

Bijzonderheden Vergunning Hoogheemraad Rijnland
Max. breedte 10 m.
Max. hoogte 2,50 m.
Max. diepgang 2,50 m.
Max. lengte 50 m.
Kenmerken Luw vaarwater, beperkte beroepsvaart (duwvaart)

Met dank aan
 Deelnemende Gemeenten
 Deelnemende Waterschappen
 Prov. Zuid-Holland
 Wikipedia.nl
 VVV's

Ontwerp en redactie
 BICT en EigenWijsWerkt
 ontwikkelden deze route in opdracht
 van de vereniging **Water-Stad-Land**

Een tocht van de grote, zoute plas naar de overzichtelijke, zoete Kagerplas.

Van de ongetemde zee naar het gecultiveerde landschap. Waar de geestgronden bepalend zijn geweest voor de ontwikkeling van mens en landschap.

Bevaar de kanalen die nog steeds van vitaal belang zijn voor de waterhuishouding van ons laag liggende Nederland.

	Naam	Afmetingen	Telefoon	Marifoon	
1	W. vd. Hoopbrug	Vast H52 W8.5			
2	Uitwateringsgemaal	Afgesloten			
3	Kon. Julianabrug	BB H45 W10,5			Op aanvraag
4	Roversbrug	BB H47 ..			Op aanvraag
5	Waardbrug (fiets)	Vast H2,5 W19			
6	Voorhouterbrug	Vast H2,5 W6,7			
7	A44	Vast H2,5 W10,4			
8	Groene kerkje	Vast H2,4 W7,2			
9	Haaswijkerbrug	Vast H3,0 W16			
10	Fietsbrug	Vast H3,2 W16			
11	Abtspoelwegbrug	Vast H2,4 W8,3			
12	Spoorbrug	Vast H2,7 W7,3			
13	Voetgangersbrug	Vast H2,7 W15			
14	Zijlbrug	BB H4,9 W10,5		22	Bediening post De Waard. Gehele jaar: ma.-vr 6:00-22:00 Vaarseizoen: za. 9:00-18:00 zo.10:00-18:00 Overig za. 9:00-14:00 zo. gesloten
15	Spanjaardsbrug	BB2,5 W10,5		22	Zie 14
16	Sumatrabrug	BB H10 W90	071 5219675		Bediening Schrijversbrug. Gehele jaar: ma.-vr 6:00-22:00 Vaarseizoen: za. 9:00-18:00 zo.10:00-20:00 Overig za. 9:00-14:00 zo. gesloten
14	Schrijversbrug	BB H10 W90		22	Zie 16

Zie kaartje punt A.

Zie kaartje punt B.

Toen de [Katwijkse bomschuiten](#) nog vanaf het strand naar de visserij gronden vertrokken waren goede bakens een 'must'. Katwijk had als eerste vissersdorp, sinds 1628, een vuurbaak. In vroeger tijden werd een houtvuur boven op het platte dak gestookt. Toen er geen schepen meer vanaf strand vertrokken verviel de functie van de toren. Op een zomerse dag kunt u vanaf de toren genieten van het uitzicht. Stelt u zich voor dat de toren en de nabij gelegen witte kerk tijdens de bouw midden in het dorp stonden. 1628 was overigens ook het jaar waarin Piet Heijn de zilvervloot buit maakte en het fonkelnieuwe VOC-schip de [Batavia](#) schipbreuk leed voor de westkust van Australië.

De oude scheepsvaar historie gaat in Katwijk hand in hand met de tamelijk jonge ruimtevaart. Het Europees ruimtevaart centrum [ESTEC](#) ligt op nog geen 1700 m. vanaf de jachthaven. Voor jong en oud is daar een wereld van ruimte van te ontdekken

Meer informatie over Katwijk vindt u bij het [VVV](#).

De Oude Rijn loosde haar water tot aan ongeveer 1000 na Chr. nog in de Rijn-delta. Rond die tijd verzandde de uitmonding en zocht het Rijnwater een andere uitgang. Toen in de 11^e eeuw de inpoldering van Holland begon ging dit gepaard met het graven van wateringen en het leggen van dammen. De Spaarne, die in het IJ uitmonde, was het belangrijkste uitwateringspunt voor het overtollige water. Na de stormvloed van 1248 werd bij dit uitwateringspunt een dam gelegd tegen het opkomende zeewater: Spaarndam. Om te kunnen uitwateren werden er sluizen ingebouwd. Later zijn uitwateringsluizen bij Gouda en Halfweg gebouwd om de capaciteit te vergroten. Bij een aanhoudende noordoostenwind werd het water op het IJ opgestuwd en kon er bij Spaarndam en Halfweg onvoldoende geloosd worden. Hierdoor steeg het water en liepen polders onderwater. Dit bracht de toenmalige bestuurders van steden en ambachten, waar later het [Hoogheemraadschap Rijnland](#) uit is ontstaan, op het idee om bij Katwijk een kunstmatige uitwatering te graven. Over dat kunstmatig uitwateren bij Katwijk werd al in 1404 gesproken. Het heeft nog tot 1807 geduurd voordat de uitwateringsluis een feit was. Het huidige boezemgemaal kan maximaal 52 m³/seconden verpompen. Dit komt overeen met een huiskamer vol water van 5 x 4 meter en 2,6 hoog.

Vanaf de jachthaven vaar passeert u de Koningin Julianabrug en de Roversbrug.

0

1.7

Wist u dat een Rijnlandse [hont](#) een oude oppervlakte maat was? Het stond gelijk aan 0,14 [hectare](#) (= 100 bij 100 meter = 100 roeden)

Het Oegstgeesterkanaal ligt in één rechte lijn voor u. Dit is een van de [boezemkanalen](#) voor het boezemgemaal van Katwijk.

In de zomermaanden is dit voor velen de doorvaart naar de Kagerplassen. Na de eerste twee bruggen wordt het landschap opener van karakter. Aan stuurboordzijde even voor het viaduct van de A44 ziet u de noordzijde van bloemenveiling [Flora](#). Het complex vormt een hal van 950 m. lang en 400 m. breed. Er kunnen met gemak 63 voetbalvelden in.

U verlaat Rijnsburg, het dorp van [Spinoza](#) en Flora en passeert het A44 viaduct. Aan de andere zijde ligt [Oegstgeest](#). Het deel 'geest' in de naam is naar alle waarschijnlijkheid terug te voeren na de nabij gelegen geestgronden.

Geestgronden bestaan uit duinzand dat vermengd is met van elders aangevoerde klei en/of [veen](#). Het mengsel van deze gronden vormt een goede bodem voor de bloembollenteelt. Aangezien duinzand in grote hoeveelheden aanwezig is en was en de binnenduinen al rond de middeleeuwen werden afgegraven tot grote vlakten, liggen de meeste geestgronden en dus ook de bloemenvelden achter de huidige duinen.

De tulp verscheen in 1593 in Nederland. De eerste gedocumenteerde exemplaren werden door [Carolus Clusius](#) gepland in de -door hem vanaf 1593 aangelegde- [Hortus Botanicus Leiden](#).

De naam tulp is afkomstig van het Perzische woord 'tulipan' dat tulband betekent. Ottomaanse sultans droegen een tulp op hun tulband als symbool van hun status.

In 2007 bestond de [Haarlemmertrekvaart](#) of [Leidsevaart](#) 350 jaar. In 1657 werd de vaart in betrekkelijke korte tijd, zes maanden, gegraven. De eerste trekvaart werd tussen Amsterdam en Haarlem aangelegd. Het succes van dit vervoersconcept werd snel overgenomen door Leiden en Haarlem. De trekvaart bestond uit een waterweg, een pad naast de waterweg voor paarden en mensen en een aantal hulpmiddelen zoals de [rolpaal](#).

De voordelen waren enorm. Voorheen waren de zeilschepen afhankelijk van de wind en de windrichting. Met het voorttrekken van de schepen door paarden was die afhankelijkheid er niet meer.

600 m. na de Roversbrug gaat u bakboord (links) uit het Oegstgeesterkanaal in. Direct na de splitsing ligt aan bakboordzijde de Noordwijkervaart waarlangs de jachthaven van Rijnsburg ligt. U volgt het Oegstgeesterkanaal en passeert de Waardbrug (fiets) en na 450 m. de Voorhousterbrug.

Via de A44 brug komt u bij de stalen brug van het Groene Kerkje. Let op deze brug is smal en de constructie puntig. U passeert achtereenvolgens de Haaswijkerbrug, een fietsbrug en de brug van de Abtspoelweg.

4,2

Even na de Abtspoelwegbrug ligt de kruising met de Haarlemmertrekvaart. Let op de kruising ligt in een bocht naar bakboord (rechts) en op een mooie dag kan het er erg druk zijn. Het vaarverkeer vanaf bakboord (Noordwijk) komt schuin achter u.

6,1

De gemiddelde snelheid werd verhoogd van vier naar zeven km per uur. Doordat de wind geen spelbreker meer was kon ook de reistijd vooraf vastgesteld worden waardoor goederen en mensen op geplande tijden vertrokken en aankwamen.

De kosten voor de aanleg van de Leidsevaart bedroegen ruim 200.000 euro. Een aanzienlijk bedrag in die tijd. Binnen tien jaar waren de investeringskosten terugverdiend door de heffing van tolgelden. Vervolgens hebben Leiden en Haarlem bijna 200 jaar kunnen genieten van de winst. In 1842, met de komst van de stoomtrein, was het afgelopen met de passagiersvaart en stierf de melkkoe.

Inmiddels ligt Warmond aan bakboordzijde. Al in het jaar 866 maakt het Bisdom Utrecht melding van drie boerenhoeven in "Warmelda". Later is dit vervormd tot Warmunda. Warmond staat tegenwoordig bekend als het watersportcentrum van de Kagerplassen. Na de spoorbrug is het wellicht tijd voor een kopje koffie of iets anders. Zowel aan het water als in de dorpstraat (linkerzijde) zijn er verschillende leuke terrasjes. U kunt afmeren bij een jachthaven of de gemeente haven, even na de fietsbrug aan stuurboordzijde.

Het Joppe is het begin van de Kagerplassen en is ontstaan door zandwinning. In de 13^e eeuw maakten de Kagerplassen deel uit van het Leidsemeer. Boven het Leidsemeer lagen de Haarlemmermeer en het Spieringmeer. Door de winning van turf (voor brandstof) werden de meren dieper en groter, waardoor de golfslag toenam. De Leidse- en Haarlemmermeer werden rond 1500, onder invloed van stormen en die hogere golfslag, één meer. Eind 1836 hadden twee stormen het water tot de poorten van Leiden en Amsterdam opgejaagd, waarna [koning Willem I](#) besloot dat het meer moest worden drooggemalen. In 1852 was het meer door de stoomgemalen drooggelegd en kon bebouwing plaatsvinden. Aan het Joppe zijn er tal van afmeermogelijkheden. Aan de oostzijde is een recreatiestrand met een horeca voorziening.

Zie kaartje punt C.

Rondom het Joppe liggen eilandjes die door een voetveer met elkaar verbonden worden. U kunt uw schip afmeren en een prachtige wandeltocht maken over de eilandjes. De Zwanburgerpolder deed mee aan de Verkiezing van de Mooiste Plek van Nederland 2006.

Waterstanden op binnenwater worden aangegeven t.o.v. NAP (Normaal Amsterdams Peil). Op waterkaarten wordt dat aangegeven als KP (Kanaalpeil).

Na de kruising ligt 500 m. verderop de spoorbrug. Vlak hierna treft u verschillende jachthavens. Na de spoorbrug kunt u stuurboord (rechts) uit gaan of u behoudt uw koers. Beide vaarwaters komen uit op het 't Joppe.

Als u rondom het Joppe vaart, let dan goed op de boeienlijn langs de kant. Als uw schip een diepgang heeft van meer dan één meter loopt u buiten de boeienlijn snel vast. Het bodemprofiel vanaf de kant is stijl. Het ene moment loopt u vast en iets verderop kan er zo twee meter onder uw schip staan.

U verlaat het Joppe aan de noordoostkant en gaat in een scherpe bocht stuurboord (rechts) uit om de landtong heen de Zijl op. Let op de boeien bij de landtong.

Een voorbeeld daarvan is $KP = NAP + 3$ (dm). Op kaarten worden doo-rvaarhoogten van bruggen meestal t.o.v. het KP opgegeven. Let op het KP kan bij hevige regen of harde wind ter plaatse variëren.

De Zijl is een kronkelig water dat u vanuit de polder naar het stad meeneemt. Als u de Zijlbrug gepasseerd bent ligt links van u het bedrijventerrein de Baanderij. Hier stond vroeger een grote touwfabriek. Touwfabrieken werden vaak in de nabijheid van scheepswerven gebouwd. Leiderdorp, waar de Baanderij gevestigd is, kende verschillende scheepswerven. Door opkomst van motorschepen was er enerzijds minder touw nodig en anderzijds behoefte aan stevige kabels. Begin 1900 deed de staalkabel zijn intrede. Deze kabel kon met een geringe diameter een grote trekkracht doorstaan. Na 1960 kwamen de kunstvezels op de markt, waarmee lichtgewicht touwen gemaakt konden worden met een zelfde trekkracht. De moordende concurrentie op de wereldmarkt zorgde ervoor dat vele Nederlandse touwfabrieken hun deuren moesten sluiten.

Het 'opschieten van een touw, tros of draad' is het geregeld in het rondleggen ervan op dek of in een bak, waarbij de het touw of draad van buiten naar binnen gedraaid wordt.

Nadat u de Spanjaardsbrug gepasseerd bent vaart u via de Oude Rijn het centrum binnen. De Schrijversbrug is de laatste brug van uw reis. Hier zetelden vroeger de stadsschrijvers en noteerden alle in- en uitgaande goederen aan boord van de schepen. Het noteren van de goederen was geen gratis dienst. De schipper moest vaak diep in de buidel tasten om aan de invoerrechten van Leiden te voldoen. Eenmaal bij de Zijlpoort aangekomen kunt u afmeren en genieten op een terrasje of de wandelschoenen aantrekken voor een historische stadsverkenning.

2800 m. nadat u de landtong bent gepasseerd, vaart u de Zijlburg tegemoet.

Let op! Als u een groot schip hebt (> 20 m) dient u via kanaal 10 vooraf u positie en richting door te geven.

Bijvoorbeeld: '..... nadert de Zijlbrug, even voor de Tarzanbocht en komt vanaf de Kagerplassen.' De Tarzanbocht staat bij de beroepsschippers bekend als de Z-bocht aan de noordzijde van de Zijlbrug.

Als u een klein schip hebt vaar dan zoveel mogelijk stuurboordwal.

9,1

Op 950 m na de Zijlburg ligt de Spanjaardsbrug. Achter deze brug ligt een gevaarlijke kruising. U gaat hier stuurboord (rechts) uit het centrum van Leiden in.

Als u een groot schip hebt of marifoon aan boord hebt, meldt u via kanaal 10. Op kanaal 22 kan Post De Waard, u voorzien van nautische informatie.

11

U passeert de Sumatrabrug en 450 m verderop de Schrijversbrug. Als u wilt afmeren dient u contact op te nemen met de dienstdoende brugwachter op de Schrijversbrug.